

ΗΥ - 280 Θεωρία Υπολογισμού

Διάλεξη 20

Κωνσταντίνος Βάρσος

Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών – Πανεπιστήμιο Κρήτης

Χειμερινό εξάμηνο 2025 - 26

Πολυπλοκότητα

Τι είδαμε στην Διάλεξη 19

- Πολυωνυμικός επαληθευτής.
- Κλάση **NP**.
- **P** vs **NP**.
- Πολυωνυμική αναγωγή.

NP-πλήρης

■ Αν το *CLIQUE* επιλύεται σε πολυωνυμικό χρόνο, τότε και το 3-SAT θα επιλύεται σε πολυωνυμικό χρόνο.

■ Μια γλώσσα B είναι **NP**-πλήρης εάν ικανοποιεί τις εξής συνθήκες:

1 $B \in \mathbf{NP}$.

2 Κάθε γλώσσα $A \in \mathbf{NP}$ ανάγεται σε πολυωνυμικό χρόνο στην B . [**NP-hard**]

■ Αν B είναι **NP**-πλήρης και $B \in \mathbf{P}$, τότε $\mathbf{P} = \mathbf{NP}$.

■ [Cook-Levin] $\text{SAT} \in \mathbf{NP}$ -πλήρης.

NP-πληρότητα

Θεώρημα. Αν B είναι **NP**-πλήρης, $C \in \mathbf{NP}$, και $B \leq_P C$, τότε και η C είναι **NP**-πλήρης.

Απόδειξη. $C \in \mathbf{NP}$, άρα αρκεί να δείξουμε ότι κάθε $A \in \mathbf{NP}$ ανάγεται στην C σε πολυωνυμικό χρόνο.

Εφόσον, η B είναι **NP**-πλήρης, κάθε $A \in \mathbf{NP}$ ανάγεται στην B σε πολυωνυμικό χρόνο, η οποία με την σειρά της ανάγεται στην C σε πολυωνυμικό χρόνο.

Η σύνθεση αναγωγών πολυωνυμικού χρόνου δίνει αναγωγή πολυωνυμικού χρόνου. □

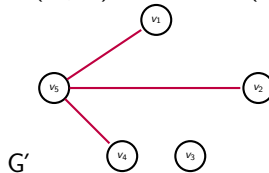
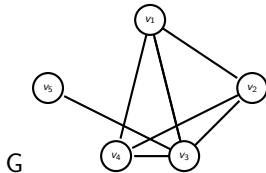
NP-πληρότητα

■ Έστω η γλώσσα

$$INDSET = \{ \langle G, k \rangle \mid G \text{ γράφος και } k \text{ το πλήθος κορυφών που δεν συνδέονται} \}$$

■ Θα δείξουμε ότι $INDSET \leq_P CLIQUE$.

Έστω $G \in INDSET$. Κατασκευάζουμε νέο γράφο G' τ.ω. $(u', v') \in E' \iff (u, v) \notin E$.

Αναγωγή σε Πολυωνυμικό Χρόνο

Μερικά σχόλια

- 1** Αν ήδη γνωρίζουμε έναν αλγόριθμο για το A και $B \leq_P A$, τότε μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τη αναγωγή για να κατασκευάσουμε έναν αλγόριθμο για το B . Αυτό είναι ένα ευρέως χρησιμοποιούμενο εργαλείο στον σχεδιασμό αλγορίθμων.
- 2** Αν έχουμε αποδείξει (ή έχουμε ενδείξεις) ότι δεν υπάρχει αλγόριθμος πολυωνυμικού χρόνου για το B και $B \leq_P A$, τότε η ύπαρξη αυτής της αναγωγής μας επιτρέπει να συμπεράνουμε ότι δεν υπάρχει αλγόριθμος πολυωνυμικού χρόνου για το A .

NP-πληρότητα

■ Ένα πρόβλημα B λέμε ότι είναι **NP**-πλήρες αν

1 $A \in \mathbf{NP}$

2 Για κάθε $A \in \mathbf{NP}$, $A \leq_P B$.

□ Αν B είναι **NP**-πλήρες και $B \in \mathbf{P}$, τότε $\mathbf{P} = \mathbf{NP}$.

■ Αν για ένα πρόβλημα A βρούμε ότι είναι **NP**-πλήρες, τότε είναι ένδειξη ότι οι υπολογισμοί για το A είναι δύσχρηστοι (intractable).

■ Για να δείξουμε ότι μια γλώσσα C είναι **NP**-πλήρης, αρκεί να δείξουμε ότι υπάρχει $\leq_P$ σε κάποια άλλη **NP**-πλήρη γλώσσα.

■ Άρα, αν αποδείξουμε την **NP**-πληρότητα ενός προβλήματος τότε χρησιμοποιώντας πολυωνυμική αναγωγή μπορούμε να προσδιορίσουμε την **NP**-πληρότητα και άλλων προβλημάτων.

NP-πληρότητα

Παράδειγμα. Θεωρήστε την γλώσσα

$$\text{Μακρά Διαδρομή} = \left\{ \langle G, a, b, k \rangle \mid \begin{array}{l} \text{το } G \text{ περιέχει απλή διαδρομή μήκους} \\ \text{το λιγότερο } k \text{ από το } a \text{ στο } b \end{array} \right\}$$

Να δείξετε ότι το πρόβλημα Μακρά Διαδρομή $\in$ **NP**-πλήρης.

NP-πληρότητα

Παράδειγμα. Θεωρήστε την γλώσσα

$$\text{Μακρά Διαδρομή} = \left\{ \langle G, a, b, k \rangle \mid \begin{array}{l} \text{το } G \text{ περιέχει απλή διαδρομή μήκους} \\ \text{το λιγότερο } k \text{ από το } a \text{ στο } b \end{array} \right\}$$

Να δείξετε ότι το πρόβλημα Μακρά Διαδρομή $\in$ **NP**-πλήρης.

Λύση. Πρώτα δείχνουμε Μακρά Διαδρομή $\in$ **NP**. Οι γλώσσες στην **NP** έχουν επαληθευτές πολυωνυμικού χρόνου. Κατασκευάζουμε έναν επαληθευτή V ως εξής:

$V =$ “ Στην είσοδο $\langle G, a, b, k, c \rangle$, με c μονοπάτι:

1. Ελέγχει αν c είναι μη-επενалаμβανόμενη ακολουθία κορυφών του G .
2. Ελέγχει αν c τερματίζει στην b κορυφή του G .
3. Ελέγχει αν το μήκος της c μεγαλύτερο k .
4. Αν ικανοποιεί τα προηγούμενα βήματα, **αποδέχεται**. Αλλιώς, **απορρίπτει**.”

Ο επαληθευτής χρειάζεται $O(|c|)$ επαναλήψεις στο βήμα 3. και από $O(|V|)$ στα βήματα 1. και 2.. Συνεπώς, Μακρά Διαδρομή $\in$ **NP**. ...

NP-πληρότητα

...

Έπειτα δείχνουμε $HAMPATH \leq_P \text{Μακρά Διαδρομή}$.

Έστω στιγμιότυπο $\langle G, a, b \rangle$ του $HAMPATH$, όπου $G = (V, E)$ είναι ένας γράφος που η κορυφή εκκίνησης είναι η a και τερματισμού η b .

Η απεικόνιση παίρνει το $\langle G, a, b \rangle$, θέτει $k = |V| - 1$, τότε $\langle G, a, b, k \rangle \in \text{Μακρά Διαδρομή}$, το οποίο μπορεί να γίνει σε χρόνο $O(|V| + |E|)$. Θα πρέπει να δείξουμε ότι

$$\langle G, a, b \rangle \in HAMPATH \iff \langle G, a, b, k \rangle \in \text{Μακρά Διαδρομή}$$

...

NP-πληρότητα

...

Αν το $\langle G, a, b \rangle \in \text{HAMPATH}$, τότε το G έχει απλό μονοπάτι Hamilton από την a στην b . Το οποίο συνεπάγεται ότι $|V| - 1 = k$. Άρα, $\langle G, a, b, k \rangle \in \text{Μακρά Διαδρομή}$.

Αν $\langle G, a, b, k \rangle \in \text{Μακρά Διαδρομή}$, τότε υπάρχει απλό μονοπάτι από την a στην b μήκους $k = |V| - 1$.

Καθώς το G έχει πλήθος κορυφών $k + 1$ θα πρέπει το μονοπάτι να διατρέχει τις κορυφές του G ακριβώς μια φορά. Άρα το απλό μονοπάτι είναι μονοπάτι Hamilton. Συνεπώς, $\langle G, a, b, k \rangle \in \text{Μακρά Διαδρομή}$.

Εφόσον αποδείξαμε και τα δύο κριτήρια, Μακρά Διαδρομή $\in$ **NP**-πλήρης. □

NP-πληρότητα

- Εάν ένα πρόβλημα είναι **NP**-πλήρες, τότε υπό την υπόθεση ότι $P \neq NP$, δεν μπορεί να υπάρχει ένας αποτελεσματικός αλγόριθμος για αυτό.
- Κατά μία έννοια, τα **NP**-πλήρη προβλήματα είναι τα πιο δύσκολα προβλήματα στην κλάση **NP**.
- Όλα τα γνωστά **NP**-πλήρη προβλήματα είναι εξαιρετικά δύσκολο να λυθούν.
- Όλοι οι γνωστοί αλγόριθμοι για **NP**-πλήρη προβλήματα εκτελούνται σε εκθετικό χρόνο (στην ανάλυση χειρότερης περίπτωσης).
- Οι περισσότεροι αλγόριθμοι για **NP**-πλήρη προβλήματα είναι μη-εφικτοί για είσοδο εύλογου μεγέθους.

NP-πληρότητα

- Τα **NP**-πλήρη προβλήματα προσφέρουν μια πολλά υποσχόμενη προσέγγιση για την επίλυση $P \stackrel{?}{=} NP$.
- Εάν οποιοδήποτε **NP**-πλήρες πρόβλημα βρίσκεται στο **P**, τότε $P = NP$.
- Εάν οποιοδήποτε **NP**-πλήρες πρόβλημα δεν βρίσκεται στο **P**, τότε $P \neq NP$.
- Ωστόσο, δεν έχουμε δείξει ότι κάποια προβλήματα είναι **NP**-πλήρη εξ αρχής! Πώς ξέρουμε καν ότι υπάρχουν;

Ικανοποιησιμότητα

- Ένας προτασιακός λογικός τύπος ϕ ονομάζεται ικανοποιήσιμος εάν υπάρχει κάποια ανάθεση στις μεταβλητές του που τον κάνει να αξιολογηθεί ως αληθής.
- Μια ανάθεση αληθούς και ψευδούς στις μεταβλητές του ϕ που τον κάνει να αξιολογηθεί ως αληθής ονομάζεται ανάθεση ικανοποιησιμότητας.

Το Πρόβλημα Ικανοποιησιμότητας (SAT)

Δοθείσας ενός λογικού προτασιακού τύπου ϕ ,

είναι ο ϕ ικανοποιήσιμος ;

- Ορίζουμε την γλώσσα

$$SAT := \{ \langle \varphi \rangle \mid \text{ο } \varphi \text{ είναι ένας ικανοποιήσιμος λογικός τύπος} \}$$

Θεώρημα Cook-Levin

■ Ένας λογικός τύπος είναι ικανοποιήσιμος αν μπορούμε να εκχωρήσουμε τιμές στα $x_1, \dots, x_n$ έτσι ώστε να γίνει αληθής ο τύπος $\phi(x_1, \dots, x_n)$.

■ Ένας λογικός τύπος ϕ βρίσκεται σε CNF αν ισχύει:

$$\phi(x_1, \dots, x_n) = \bigwedge_{i=1}^m \phi_i$$

όπου κάθε ϕ_i είναι μία διάζευξη literals (μεταβλητή x ή το συμπλήρωμά της).

Θεώρημα. Το πρόβλημα SAT είναι **NP**-πλήρες.

Απόδειξη – Οι Κύριες Ιδέες

- $SAT \in \mathbf{NP}$ καθώς, δίνοντας μία ανάθεση τιμών στα $x_1, \dots, x_n$, μπορούμε να επαληθεύσουμε αν $\phi(x_1, \dots, x_n) = 1$ σε πολυωνυμικό χρόνο.
- Τώρα πρέπει να δείξουμε ότι υπάρχει μία πολυωνυμική αναγωγή $A \leq_P SAT$ για κάθε $A \in \mathbf{NP}$.
- $A \in \mathbf{NP}$ σημαίνει ότι υπάρχει μία μη-ντετερμινιστική ΤΜ N που τρέχει σε $O(n^k)$ χρόνο και διαγιγνώσκει το A , για κάποιο $k \in \mathbb{N}$.
- Η N έχει K σύνολο καταστάσεων και Γ αλφάβητο ταινίας.
- Θα κατασκευάσουμε έναν λογικό τύπο ϕ που είναι ικανοποιήσιμος αν και μόνο αν κάποιο κλάδος του υπολογισμού της N αποδέχεται μία είσοδο w .

Απόδειξη – Περιγραφή της αναγωγής

■ Ονομάζουμε μητρώο της N για κάποια συμβολοσειρά w οποιονδήποτε πίνακα $n^k \times n^k$ του οποίου οι γραμμές περιέχουν τις διάφορες φάσεις του υπολογισμού της N για w .

■ Κάθε αποδεκτικό στοιχείο της N επί της w αντιστοιχεί σε κάποιον αποδεκτικό κλάδο υπολογισμού της N επί της w . Άρα για να προσδιοριστεί αν η N αποδέχεται την w , αρκεί να υπάρχει αποδεκτικό μητρώο.

π.χ.,

#	q_0	w_1	w_2	w_3	...	w_n	$\sqcup$	...	$\sqcup$	#
#	a	q_7	w_2		...					#
⋮										⋮
#										#

I) Κάθε φάση αρχίζει και τελειώνει με #. II) Η 1η γραμμή περιέχει την εναρκτήρια φάση του υπολογισμού. III) Κάθε επόμενη φάση έπεται της προηγούμενης βάσει του πίνακα μεταβάσεων της N .

Απόδειξη – Περιγραφή της αναγωγής

■ Εάν οποιαδήποτε γραμμή του πίνακα περιέχει αποδεκτική φάση, λέμε ότι το μητρώο είναι αποδεκτικό.

Αναγωγή. Για είσοδο w , η f επιστρέφει έναν τύπο ϕ . Έστω $C = \{K\} \cup \{\Gamma\} \cup \{\#\}$.

■ $\forall i, j = 1, \dots, n^k$ και $\forall s \in C$ φτιάχνουμε την μεταβλητή $x_{i,j,s}$.

■ Με τις $x_{i,j,s}$ θα αναπαραστήσουμε τα περιεχόμενα του μητρώου.

■ Το μητρώο έχει $(n^k)^2$ θέσεις, καθεμία εκ των οποίων περιέχει ένα σύμβολο από το C .

■ Εάν $x_{i,j,s} = 1$, τότε η θέση i, j του μητρώου περιέχει το σύμβολο s .

Απόδειξη – Κατασκευή ϕ

Στόχος. Κάθε ικανοποιήσιμη αποτίμηση στις μεταβλητές να αντιστοιχεί σε κάποιο αποδεκτικό μητρώο της A για την w .

■ Θέτουμε $\phi = \phi_{\text{cell}} \wedge \phi_{\text{start}} \wedge \phi_{\text{move}} \wedge \phi_{\text{acc}}$.

■ Ένα καλώς ορισμένο μητρώο σημαίνει ότι σε κάθε θέση υπάρχει ακριβώς ένα στοιχείο.

■ Στην Προτασιακή Λογική αυτό μεταφράζεται στην φόρμουλα,

$$\phi_{ij} = \left(\bigvee_{s \in C} x_{i,j,s} \right) \wedge \left(\bigwedge_{s,t \in C, s \neq t} (\overline{x_{i,j,s}} \vee \overline{x_{i,j,t}}) \right).$$

Επομένως, θέτουμε

$$\phi_{\text{cell}} = \bigwedge_{1 \leq i,j \leq n^k} \phi_{i,j}.$$

Απόδειξη – Κατασκευή ϕ

$$\phi_{cell} = \bigwedge_{1 \leq i, j \leq n^k} \left(\bigvee_{s \in C} x_{i,j,s} \right) \wedge \left(\bigwedge_{s, t \in C, s \neq t} (\overline{x_{i,j,s}} \vee \overline{x_{i,j,t}}) \right).$$

- Μια τουλάχιστον από τις μεταβλητές της κάθε θέσης είναι ενεργοποιημένη.
- Σε κάθε ζεύγος κορυφών για την κάθε θέση, τουλάχιστον μια είναι απενεργοποιημένη.

Άρα κάθε αποτίμηση η οποία καθιστά την ϕ αληθή ενεργοποιεί σε κάθε θέση μία και μόνο μια από τις αντίστοιχες μεταβλητές.

■ Άρα κάθε τέτοια αποτίμηση ορίζει ένα σύμβολο σε κάθε θέση του μητρώου.

Απόδειξη – Κατασκευή ϕ

Ο τύπος ϕ_{start} εξασφαλίζει ότι η 1η γραμμή του μητρώου περιέχει την εναρκτήρια φάση της N για είσοδο w ,

#	q_0	w_1	w_2	w_3	$\dots$	w_n	$\sqcup$	$\dots$	$\sqcup$	#

$$\begin{aligned}
 \phi_{\text{start}} = & x_{1,1,\#} \wedge x_{1,2,q_0} \\
 & \wedge x_{1,3,w_1} \wedge x_{1,4,w_2} \wedge \dots \wedge x_{1,n+2,w_n} \\
 & \wedge x_{1,n+3,\sqcup} \wedge x_{1,n+4,\sqcup} \wedge \dots \wedge x_{1,n^k-1,\sqcup} \wedge x_{1,n^k,\#}
 \end{aligned}$$

Απόδειξη – Κατασκευή ϕ

Ο τύπος ϕ_{acc} εξασφαλίζει ότι το μητρώο περιέχει κάποια αποδεκτή φάση. Δηλαδή, το q_{acc} εμφανίζεται σε κάποια από τις θέσεις του μητρώου.

Αυτό με την σειρά του επιβάλλει την ενεργοποίηση κάποιας από τις αντίστοιχες μεταβλητές.

$$\phi_{acc} = \bigvee_{1 \leq i, j \leq n^k} x_{i,j,q_{acc}}$$

Απόδειξη – Κατασκευή ϕ

Ο τύπος ϕ_{move} εξασφαλίζει ότι η φάση που περιέχεται σε κάθε γραμμή του μητρώου έπεται από τη φάση της προηγούμενης γραμμής, σύμφωνα με τους κανόνες της N .

Κάθε παράθυρο (2×3 υποπίνακας) είναι έγκυρος,

a_1	a_2	a_3
a_4	a_5	a_6

Ένα παράθυρο είναι έγκυρο αν δεν παραβιάζει τη συνάρτηση μετάβασης της N .

π.χ., Έστω TM N με μετάβαση $\delta(q_1, b) = \{(q_2, c, L), (q_2, a, R)\}$ είναι έγκυρα τα

a	q_1	b
q_2	a	c

a	q_1	b
a	a	q_2

a	c	q_1
a	c	a

a	b	a
a	b	a

όχι όμως τα

a	q_1	b
q_1	b	b

,

a	q_1	b
q_1	a	a

,

b	q_1	b
q_1	b	q_2

.

Απόδειξη – Κατασκευή ϕ

Παρατήρηση. Κάθε γραμμή στο μητρώο είναι μια φάση που έπεται από την προηγούμενη γραμμή σύμφωνα με την N ανν κάθε παράθυρο είναι έγκυρο.

Απόδειξη. Για κάθε γραμμή i , η φάση την γραμμή $i + 1$ μπορεί να διαφέρει από την γραμμή i το πολύ σε 3 διαδοχικές θέσεις.

Επομένως, ελέγχοντας όλα τα έγκυρα παράθυρα είναι το ίδιο με το να ελέγξουμε ότι το μητρώο είναι έγκυρο σύμφωνα με το N . □

Παρατήρηση. Ο αριθμός των έγκυρων παραθύρων είναι πεπερασμένος ($\leq |C|^6$).

Απόδειξη – Κατασκευή ϕ

Άρα, η συνθήκη ότι κάθε γραμμή έπεται από την προηγούμενη σύμφωνα με το N εκφράζεται ως εξής:

$$\phi_{move} = \bigvee_{1 \leq i < n^k, 1 < j < n^k} \phi_{window,i,j},$$

όπου

$$\phi_{window,i,j} = \bigvee_{(a_1, \dots, a_6) \text{ έγκυρο}} (x_{i,j-1,a_1} \wedge x_{i,j,a_2} \wedge x_{i,j+1,a_3} \wedge x_{i+1,j-1,a_4} \wedge x_{i+1,j,a_5} \wedge x_{i+1,j+1,a_6}).$$

Απόδειξη – Σύνθεση

■ Δοθείσας μιας μη-ντετερμινιστικής TM N και εισόδου w δείξαμε ότι υπάρχει τύπος ϕ που ορίζεται ως

$$\phi_{N,w} = \phi_{\text{cell}} \wedge \phi_{\text{start}} \wedge \phi_{\text{move}} \wedge \phi_{\text{acc}}$$

ο οποίος είναι ικανοποιήσιμος όταν η N αποδέχεται την w .

■ Οι υπο-φόρμουλες που κωδικοποιούν τις 4 συνθήκες θα πρέπει να έχουν ένα αποδεκτικό μητρώο για τον υπολογισμό της N στην w .

■ Μένει να δείξουμε ότι η αναγωγή είναι υπολογίσιμη σε πολυωνυμικό χρόνο.

Απόδειξη – Πολυωνυμική αναγωγή

- Έστω ότι η N τρέχει σε $O(n^k)$ για είσοδο μεγέθους n , άρα το μητρώο έχει $O(n^k)$ γραμμές και $O(n^k)$ στήλες.
- Η ϕ που κατασκευάσαμε από την αναγωγή έχει $O(n^{2k})$ literals, καθώς υπάρχει σταθερού μεγέθους φόρμουλα για κάθε θέση του μητρώου.
- Η ϕ μπορεί να κατασκευαστεί αποδοτικά από την περιγραφή της μη-ντετερμινιστικής TM N .
- Καταλήξαμε σε αναγωγή με πολυωνυμικό χρόνο στο μέγεθος της εισόδου.
- Συνεπώς, $A \leq_P SAT$. Μπορούμε να κατασκευάσουμε έναν τύπο $\phi_{N,w}$ σε πολυωνυμικό χρόνο, ο οποίο να είναι ικανοποιήσιμος ανν $w \in A$. □
- Παρατηρείστε ότι δεν αλλάζει κάτι στην ανάλυση αν αντί για n^k πάρουμε $O(n^k)$. [που είναι και το ορθότερο]

NP-πληρότητα

■ Ένας προτασιακός τύπος είναι σε 3-*CNF* μορφή αν

- Είναι σε κανονική διαζευκτική μορφή.
- Κάθε όρος του έχει ακριβώς τρεις ατομικές προτάσεις (literals).

π.χ., $(x \vee y \vee z) \wedge (\neg x \vee \neg y \vee z), (x_1 \vee x_2 \vee x_3) \wedge (y_1 \vee \neg y_2 \vee y_3) \wedge (\neg z_1 \vee z_2 \vee z_3)$, κτλ.

■ Ορίζουμε την γλώσσα 3-*SAT*

$$3 - SAT := \{ \langle \varphi \rangle \mid \text{ο } \varphi \text{ είναι ένας ικανοποιήσιμος 3-} CNF \text{ λογικός τύπος} \}$$

NP-πληρότητα

Θεώρημα. $3\text{-SAT} \in \text{NP-πλήρες}$.

Απόδειξη. Θα χρησιμοποιήσουμε την αναγωγή $\text{SAT} \leq_P 3\text{-SAT}$. Αρχικά μερικές παρατηρήσεις

■ Πώς διαφέρει το SAT από το 3-SAT ;

- Στο SAT οι προτάσεις μπορεί να έχουν οποιοδήποτε μήκος: $1, 2, 3, \dots$ μεταβλητές.
- Στο 3-SAT κάθε πρόταση πρέπει να έχει ακριβώς 3 διαφορετικά κυριολεκτικά.

■ Βασική ιδέα αναγωγής από SAT σε 3-SAT :

- 1 Επέκταση σύντομων προτάσεων ώστε να έχουν 3 κυριολεκτικά.
- 2 Διαχωρισμός εκτενών προτάσεων σε μικρότερες μικρότερες.
- 3 Επανάληψη της διαδικασίας μέχρι να επιτευχθεί 3-CNF.

NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια) Δίνεται μια $\phi \in SAT$, δημιουργούμε μια $\phi' \in 3-SAT$, ως εξής:

- 1 Η φόρμουλα ϕ είναι ικανοποιήσιμη αν και μόνο αν η φόρμουλα ϕ' είναι ικανοποιήσιμη.
- 2 Η φόρμουλα ϕ' μπορεί να κατασκευαστεί από την ϕ σε πολυωνυμικό χρόνο ως προς το μέγεθος της ϕ .

Θα κάνουμε το εξής: Αν μια πρόταση της ϕ δεν έχει μήκος 3, την αντικαθιστούμε με αρκετές προτάσεις μήκους ακριβώς 3.

Θα χρησιμοποιήσουμε το εξής αποτέλεσμα: Έστω X, Y λογικοί τύποι και z μεταβλητή. $X \vee Y$ ικανοποιήσιμος τύπος ανν $(X \vee z) \wedge (Y \vee \bar{z})$ είναι ικανοποιήσιμος τύπος.

NP-πληρότητα

Περίπτωση 1: πρόταση με 2 literals $c = \ell_1 \vee \ell_2$. Έστω u μια νέα μεταβλητή. Η νέα πρόταση είναι:

$$c' = (\ell_1 \vee \ell_2 \vee u) \wedge (\ell_1 \vee \ell_2 \vee \bar{u})$$

Έστω, $\phi = \psi \wedge c$, τότε η $\phi' = \psi \wedge c'$ είναι ικανοποιήσιμη αν και μόνο αν η ϕ είναι ικανοποιήσιμη.

NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια)

Περίπτωση 2: πρόταση με 1 literal $c = \ell$. Έστω u, v νέες μεταβλητές. Η νέα πρόταση είναι:

$$c' = (\ell \vee u \vee v) \wedge (\ell \vee u \vee \bar{v}) \wedge (\ell \vee \bar{u} \vee v) \wedge (\ell \vee \bar{u} \vee \bar{v})$$

Έστω, $\phi = \psi \wedge c$, τότε η $\phi' = \psi \wedge c'$ είναι ικανοποιήσιμη αν και μόνο αν η ϕ είναι ικανοποιήσιμη.

Περίπτωση 3: πρόταση με $|\text{literal}| = k > 3$, π.χ. $c = \ell_1 \vee \ell_2 \vee \dots \vee \ell_{k-1} \vee \ell_k$. Έστω u μια νέα μεταβλητή. Η νέα πρόταση είναι:

$$c' = (\ell_1 \vee \ell_2 \vee \ell_{k-2} \vee u) \wedge (\ell_{k-1} \vee \ell_k \vee \bar{u})$$

Εξακολουθητικά έως ότι να μην υπάρχει πρόταση με $|\text{literal}| = k > 3$. [Θα χρειαστούμε $O(k)$]

Έστω, $\phi = \psi \wedge c$, τότε η $\phi' = \psi \wedge c'$ είναι ικανοποιήσιμη αν και μόνο αν η ϕ είναι ικανοποιήσιμη.

NP-πληρότητα

π.χ., Έστω ο τύπος $\in SAT$:

$$\begin{aligned}\phi = & (\bar{x}_1 \vee \bar{x}_4) \wedge (x_1 \vee \bar{x}_2 \vee \bar{x}_3) \\ & \wedge (\bar{x}_2 \vee \bar{x}_3 \vee x_4 \vee x_1) \wedge (x_1)\end{aligned}$$

Ο ισοδύναμος τύπος $\in 3-SAT$ είναι:

$$\begin{aligned}\phi' = & (\bar{x}_1 \vee \bar{x}_4 \vee z) \wedge (\bar{x}_1 \vee \bar{x}_4 \vee \bar{z}) \\ & \wedge (x_1 \vee \bar{x}_2 \vee \bar{x}_3) \\ & \wedge (\bar{x}_2 \vee \bar{x}_3 \vee y_1) \wedge (x_4 \vee x_1 \vee \bar{y}_1) \\ & \wedge (x_1 \vee u \vee v) \wedge (x_1 \vee u \vee \bar{v}) \wedge (x_1 \vee \bar{u} \vee v) \wedge (x_1 \vee \bar{u} \vee \bar{v})\end{aligned}$$

NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια) Για κάθε πρόταση c της ϕ :

- Αν η c δεν έχει ακριβώς 3 κυριολεκτικά, κατασκευάστε την c' όπως πριν.
- Αλλιώς, $c' = c$.

Το ψ είναι η σύζευξη όλων των c' που κατασκευάστηκαν.

Επιστρέφουμε το ψ ως λύση του προβλήματος 3-SAT.

■ **Ορθότητα:** Η ϕ είναι ικανοποιήσιμη αν και μόνο αν η ψ είναι ικανοποιήσιμη.

NP-πληρότητα

Χρήση Θεωρήματος Cook-Levine

■ Στην διαγνωσιμότητα, χρησιμοποιήσαμε το γεγονός ότι A_{TM} δεν είναι διαγνώσιμη ως σημείο εκκίνησης για την εύρεση άλλων μη-διαγνώσιμων γλωσσών. [**Ιδέα**: Ανάγουμε την A_{TM} σε κάποια άλλη γλώσσα]

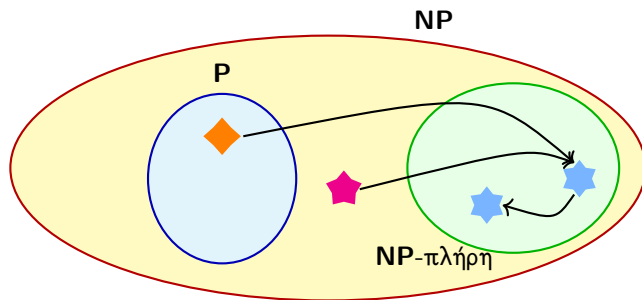
■ Όταν εξετάζουμε την **NP**-πληρότητα, θα χρησιμοποιήσουμε το γεγονός ότι $3 - SAT \in \mathbf{NP}$ -πλήρες ως σημείο εκκίνησης για την εύρεση άλλων **NP**-πλήρων γλωσσών.

Ιδέα: Ανάγουμε την $3 - SAT$ σε κάποια άλλη γλώσσα.

NP-πληρότητα

■ Για να αποδείξουμε ότι $L \in \mathbf{NP}$ -πλήρης, *i)* $L \in \mathbf{NP}$ και, *ii)* ανάγουμε κάποιο γνωστό $\mathbf{NP}$ -πλήρες πρόβλημα στην L .

! Μην ανάγετε την L σε ένα γνωστό $\mathbf{NP}$ -πλήρες πρόβλημα.

NP-πληρότητα

Μερικά παραδείγματα.

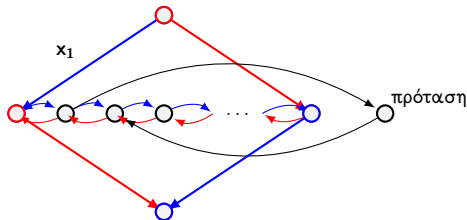
- $INDSET := \left\{ \langle G, k \rangle \mid \begin{array}{l} G \text{ μη-κατευθυνόμενος γράφος με ανεξάρτητο} \\ \text{σύνολο μεγέθους τουλάχιστον } k \end{array} \right\}.$
- $3 - COLOR := \left\{ \langle G \rangle \mid \begin{array}{l} G \text{ μη-κατευθυνόμενος γράφος, υπάρχει} \\ 3 - coloring \text{ των κορυφών του} \end{array} \right\}.$
- $HAMPATH := \left\{ \langle G, s, t \rangle \mid \begin{array}{l} \langle G, s, t \rangle \in PATH \text{ και το μονοπάτι} \\ \text{περνάει από κάθε κορυφή του } G \end{array} \right\}.$

NP-πληρότητα

$$\blacksquare \text{ HAMPATH} := \left\{ \langle G, s, t \rangle \mid \langle G, s, t \rangle \in \text{PATH} \text{ και το μονοπάτι περνάει από κάθε κορυφή του } G \right\}.$$

Θεώρημα. Το πρόβλημα *HAMPATH* είναι **NP**-πλήρες.

Απόδειξη. Θα δείξουμε ότι $3\text{-SAT} \leq_p \text{HAMPATH}$. Θα προσομοιώσουμε τις μεταβλητές και τις προτάσεις με *gadgets*.

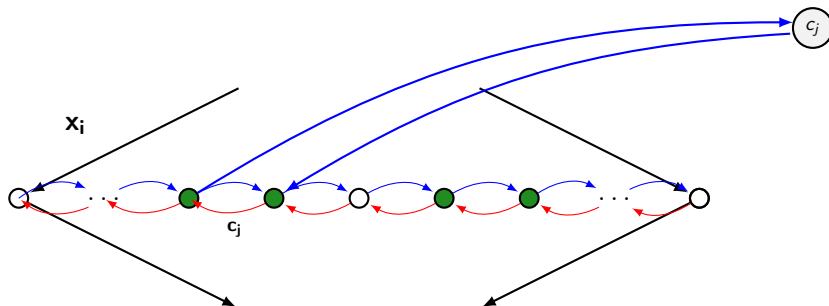
$$\varphi = (x_1 \vee \bar{x}_2 \vee x_3) \wedge \dots \wedge (\bar{x}_k \vee x_l \vee x_m)$$

— μονοπάτια, $x_1 = \text{Αληθής}$.

— μονοπάτια, $x_1 = \text{Ψευδής}$.

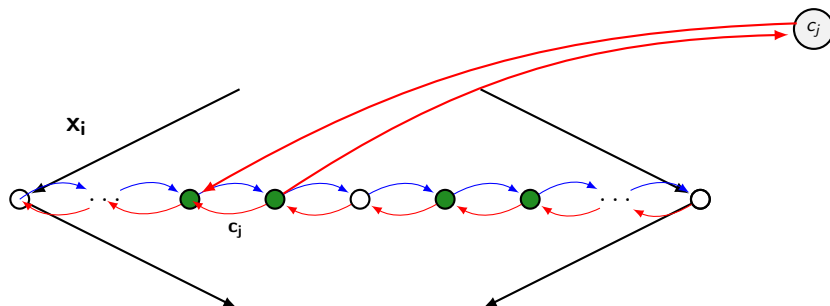
NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια) Άν η x_i περιέχεται στην πρόταση c_j τότε κατασκευάζουμε την εξής παράκαμψη: Αν $x_i = \text{Αληθής}$.

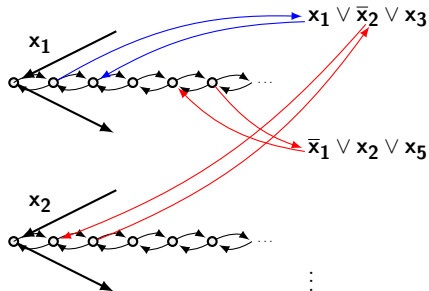
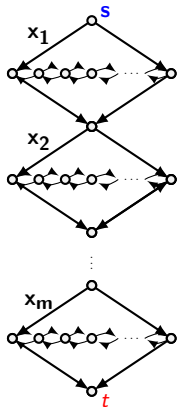
NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια) Άν η x_i περιέχεται στην πρόταση c_j τότε κατασκευάζουμε την εξής παράκαμψη: Αν $x_i = \text{Ψευδής}$.

NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια) $\varphi = (x_1 \vee \bar{x}_2 \vee x_3) \wedge \dots \wedge (\bar{x}_k \vee x_l \vee x_m)$. Υποθέτουμε ότι $c_1 = x_1 \vee \bar{x}_2 \vee x_3$, $c_2 = \bar{x}_1 \vee \bar{x}_2 \vee x_5$, κτλ. Κατασκευάζουμε το γράφημα G ως εξής:

NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια)

Προσοχή. Στην προηγούμενη διαφάνεια, προφανώς, δεν θα συνδεθούν όλοι οι ρόμβοι με όλους τους κόμβους των c όπου υπάρχουν μεταβλητές τους. [γιατί;]

Αν ο ϕ είναι ικανοποιήσιμος τύπος, τότε αρκεί ένα από τα literals των c_i να έχει αποτίμηση Αληθές.

Επομένως, αρκεί να χρησιμοποιήσουμε μια από τις παρακάμψεις [π.χ., στην προηγούμενη διαφάνεια, στο αρκεί είτε η μπλε παράκαμψη είτε η κόκκινη για την c_1 .]

NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια) Η φ είναι ικανοποιήσιμη αν το γράφημα G έχει μονοπάτι Hamilton.

[Ευθύ] Για οποιαδήποτε αποτίμηση της που ικανοποιεί την φ , κατασκευάζουμε όλα τα μπλέ και κόκκινα μονοπάτια στο G , ξεκινώντας από το s και καταλήγοντας στο t . Στην συνέχεια προσπελάνουμε τον γράφο ώστε να επισκεφθούμε τους κόμβους που ανταποκρίνονται στην πρόταση c_i .

[Αντίστροφο] Για οποιοδήποτε μονοπάτι Hamilton από το s στο t . Δείχνουμε ότι υπάρχουν μπλέ και κόκκινα μονοπάτια τ.ω. μπορούμε να επισκεφθούμε τους κόμβους που ανταποκρίνονται σε κάθε πρόταση. Αυτό κατασκευάζει μια αποτίμηση αλήθειας για την φ . Επομένως η φ είναι ικανοποιήσιμη. $\square$

■ Η αναγωγή f είναι υπολογίσιμη σε πολυωνυμικό χρόνο.

NP-πληρότητα

Απόδειξη. (συνέχεια) Η φ είναι ικανοποιήσιμη αν το γράφημα G έχει μονοπάτι Hamilton.

[Ευθύ] Για οποιαδήποτε αποτίμηση της που ικανοποιεί την φ , κατασκευάζουμε όλα τα μπλέ και κόκκινα μονοπάτια στο G , ξεκινώντας από το s και καταλήγοντας στο t . Στην συνέχεια προσπελαύνουμε τον γράφο ώστε να επισκεφθούμε τους κόμβους που ανταποκρίνονται στην πρόταση c_i .

[Αντίστροφο] Για οποιοδήποτε μονοπάτι Hamilton από το s στο t . Δείχνουμε ότι υπάρχουν μπλέ και κόκκινα μονοπάτια τ.ω. μπορούμε να επισκεφθούμε τους κόμβους που ανταποκρίνονται σε κάθε πρόταση. Αυτό κατασκευάζει μια αποτίμηση αλήθειας για την φ . Επομένως η φ είναι ικανοποιήσιμη. $\square$

■ Η αναγωγή f είναι υπολογίσιμη σε πολυωνυμικό χρόνο.

□ Η κατασκευή που χρησιμοποιήσαμε για την απόδειξη δουλεύει και για μη-κατευθυνόμενο γράφημα;